

DB-001-002203

Seat No. _____

B. S. W. (CBCS) (Sem. II) Examination

April / May – 2015

CC-203 : Rural Development

(Old Course)

Faculty Code : 001

Subject Code : 002203

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : M.C.Q. ના જવાબો ઉત્તરવહીમાં જ આપવાના રહેશે.

1 M.C.Q.

20

(1) ગ્રામ સુખાકારી સમિતિના સભ્યો કોણ હોય છે ?

- (A) પ્રાથમિક શાળાના મુખ્ય શિક્ષક
- (B) આંગણવાડી કાર્યકર
- (C) સ્વસહાય જૂથનો પ્રતિનિધિ
- (D) ઉપરોક્ત બધાજ

(2) સમરસ ગ્રામ પંચાયત એટલે શું ?

- (A) જે ગામમાં લોકો સંપીને રહેતા હોય
- (B) ગામમાં સરપંચ બિનહરીફ ચુંટાતા હોય
- (C) પંચાયતના સદસ્યો બિનહરીફ ચુંટાતા હોય
- (D) (B) અને (C) બંને

(3) ગામડું એ ..... છે.

- (A) સામાજિક
- (B) સંગઠિત
- (C) પરસ્પરાવલંબી
- (D) એકપણ નહીં

(4) ભારતભરમાં ગામડું એટલે મધ્યમાં ઘરો અને ઝુંપડાનું ઝુમખું અને આસપાસ બધે ખેતરો આ ખ્યાલ કોણે આપ્યો ?

- (A) શ્રી નિવાસ
- (B) ડૉ. ધુર્યે
- (C) પી.જી. શાહ
- (D) સોરોકીન

- (5) માનવ-સમાજ અને સંસ્કૃતિનો મૂળાધાર ..... છે.
- (A) ગ્રામીણ સમુદાય (B) ગ્રામીણ સમાજ
(C) શહેરી સમુદાય (D) શહેરી સમાજ
- (6) કિસાનો અને ખેતમજૂરો પોતાના હિતો સંતોષવા માટે .....ની રચના કરી.
- (A) સંગઠનો (B) સંસ્થા
(C) સંસ્કૃતિ (D) એકપણ નહીં
- (7) ગ્રામીણ જીવનમાં ઊંડો પ્રભાવ કોણ પાડે છે ?
- (A) જ્ઞાતિનું પરિભળ (B) સમાજ
(C) નેતૃત્વ (D) ચૂંટણી
- (8) ગ્રામીણ સમાજમાં પાયાની સંસ્થા કોને માનવામાં આવે છે ?
- (A) કુટુંબને (B) સભ્યોને
(C) સમૂહને (D) સમાજને
- (9) ગરીબીનું સૌથી વધારે પ્રમાણ ક્યાં જોવા મળે છે ?
- (A) ગ્રામીણ સમાજમાં (B) શહેરી સમાજમાં
(C) ભારતીય સમાજમાં (D) ઉપરોક્ત ત્રણેય
- (10) ગ્રામીણ સમુદાયની કેટલી વિશેષતાઓ છે ?
- (A) ૬ (B) ૭
(C) ૮ (D) ૯
- (11) કેવા પ્રકારના કુટુંબમાં સ્ત્રીને પોતાની ઈચ્છાનુસાર કોઈ હક કે અધિકારો મળતા નથી ?
- (A) સંયુક્ત કુટુંબમાં (B) વિભક્ત કુટુંબમાં
(C) માતૃસત્તાક કુટુંબમાં (D) પિતૃસત્તાક કુટુંબમાં
- (12) ક્યા સમાજમાં પ્રાર્થના યજ્ઞ, બલિદાન સંસ્કારનો સમાવેશ થાય છે ?
- (A) ગ્રામીણ (B) નગર
(C) જૂથ (D) કુળદેવતા
- (13) ગ્રામીણ સમાજમાં ગ્રામ જાગૃતિ કોણ પેદા કરે છે ?
- (A) તલાટી મંત્રી (B) રાજકીય પક્ષ
(C) ગામ નેતા (D) ત્રણેય

- (14) ગ્રામ પંચાયતના અંદાજપત્ર અને વિકાસના કાર્યક્રમોની વિચારણા કોણ કરે છે ?
- (A) સરપંચ (B) ગ્રામસભા
(C) સભ્યો (D) મામલતદાર
- (15) ભારતની મોટા ભાગની વસ્તી ક્યાં રહે છે ?
- (A) જૂથમાં (B) શહેરમાં
(C) ગામડામાં (D) સમુદાયમાં
- (16) ગ્રામીણ સમાજનું એકમ કયું છે.
- (A) કુટુંબ (B) ધર્મ
(C) જાતિ (D) જૂથ
- (17) ગ્રામીણ સમાજમાં લગ્ન એ ..... તરીકે જોવા મળે છે.
- (A) ધર્મ (B) બંધન
(C) સંસ્કાર (D) કરાર
- (18) પંચાયતી રાજનો નવો અધિનિયમ કઈ સાલમાં બહાર પાડ્યો ?
- (A) ૧૯૮૧ (B) ૧૯૮૮
(C) ૧૯૭૧ (D) ૧૯૬૬
- (19) ગ્રામીણ કુટુંબમાં કઈ વાત ઉપર વિશેષ ભાર મૂકાય છે ?
- (A) સત્તા (B) તાબેદારી
(C) આજ્ઞા પાલન (D) સ્વતંત્રતા
- (20) ગામડાના કુટુંબોને બીજા કયા નામથી ઓળખાવી શકાય છે ?
- (A) કૃષિ સમુદાય (B) કૃષિગૃહ
(C) કૃષિપ્રધાન (D) ઉપરોક્ત બધા જ

2 નિબંધાત્મક પ્રશ્નના જવાબ આપો : (કોઈ પણ એક) ૧૦

(૧) ગ્રામીણ સમુદાયનો અર્થ આપી તેની ખાસિયતો જણાવો.

અથવા

(૨) સ્થળાંતરિત ખેતમજૂરોના પ્રશ્નોની ટૂંકમાં ચર્ચા કરો. ૧૦

- ૩ મુદ્દાસર જવાબ આપો : (કોઈ પણ ચાર) ૨૦
- (૧) ગ્રામ પંચાયતનું માળખું ટૂંકમાં સમજાવો.
  - (૨) સર્વોદયનો ખ્યાલ સમજાવો.
  - (૩) ગ્રામીણ વિકાસમાં સમાજ કાર્યકરની ભૂમિકા સમજાવો.
  - (૪) મહાનગરપાલિકાના રચનાતંત્રીય અંગો જણાવો.
  - (૫) કુંવરબાઈનું મામેરું યોજના સમજાવો.
- ૪ ટૂંકમાં જવાબ આપો : (કોઈ પણ પાંચ) ૧૦
- (૧) ગ્રામ સભા એટલે શું ?
  - (૨) ભૂદાનની ચળવળ ટૂંકમાં સમજાવો.
  - (૩) ગ્રામીણ વિકાસના અભિગમો સ્પષ્ટ કરો.
  - (૪) સરપંચ પોતાનું રાજીનામું કોને મોકલી આપે છે ?
  - (૫) ગ્રામ પંચાયતના કાર્યો ટૂંકમાં સ્પષ્ટ કરો.
  - (૬) ગ્રામીણ વિકાસમાં N.G.O.ની ભૂમિકા સમજાવો.
- ૫ એક વાક્યમાં જવાબ લખો : (કોઈ પણ દસ) ૧૦
- (૧) ગ્રામ સભાના સભાસદો એટલે શું ?
  - (૨) પંચાયતને થતી આવક શેમાં જમા કરાય છે ?
  - (૩) ગ્રામ પંચાયતની પ્રથમ બેઠકની તારીખ કોણ નક્કી કરે છે ?
  - (૪) સ્થળાંતરનો અર્થ સમજાવો.
  - (૫) જ્ઞાતિનો અર્થ સમજાવો.
  - (૬) ગામડાની વ્યાખ્યા આપો.
  - (૭) કરારી મજૂરો કોને કહેવાય.
  - (૮) ગુજરાતમાં પંચાયતી સ્તરનું માળખું કેટલા સ્તરનું છે ?
  - (૯) 'સર્વોદય' શબ્દનો પ્રયોગ કોણે કર્યો હતો ?
  - (૧૦) ઉપસરપંચનું રાજીનામું કોણ મંજૂર કરે છે ?
  - (૧૧) પંચાયતોમાં સામાજિક ન્યાય સમિતિની મુદત કેટલી હોય છે ?
  - (૧૨) પક્ષાંતરનો કાયદો કોને લાગુ પડતો નથી ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) The answers of MCQ are to be written in answer book.
(2) All questions carry equal marks.

1 M.C.Q.

20

- (1) Who all are the members of Sukhakari Committee in village ?
(A) Primary school's main teacher
(B) Anganwadi worker
(C) Self help group's member
(D) Above all
- (2) What is Samras gram panchayat ?
(A) In village who live with unity
(B) In the village the election of sarpanch as binharif (by people)
(C) In panchayat members are selected as binharif. (By the people)
(D) both (B) and (C)
- (3) What is village ?
(A) Social
(B) Formed group
(C) Helping the people with (parasparavlabhi)
(D) None of these
- (4) In India village means house in the middle and slum around and there community; who gave this definition ?
(A) Shree Nivas (B) Dr. Dhurye
(C) P.G. Shah (D) Sorokin
- (5) Which is the basic of social culture ?
(A) Village community (B) Village society
(C) Urban community (D) Urban society
- (6) Farmer's and workers of farmer's right to give which committee is established.
(A) Formed group (B) N.G.O.
(C) Culture (D) None of these

- (7) Who has taken deep interest and effect in village life ?
 (A) Caste characteristics
 (B) Society
 (C) Leadership
 (D) Election
- (8) In village society who is known as foundation stone ?
 (A) Family (B) Members
 (C) Group samuha (D) Society
- (9) Where do we see the poverty is more effective ?
 (A) Village society (B) Urban society
 (C) Indian society (D) Above all
- (10) How many important acts are there in village community ?
 (A) 6 (B) 7
 (C) 8 (D) 9
- (11) In which kind of family women are given the freedom for their right are not given ?
 (A) Joint family (Sanyukt Family)
 (B) Nuclear family (Vibhakt Family)
 (C) Matriarchal family
 (D) Patriarchal family
- (12) In which society is giving Prayer Yagna as sacrifice of as sacraments.
 (A) Village (B) City
 (C) Group (D) Ishtadev (Kuldevi)
- (13) Who gives in village awareness for village society
 (A) Talati / Mantri (B) Political Party
 (C) Village leader (D) Above all
- (14) Who gave inspiration for village gram panchayat's documents and welfare programme ?
 (A) Sarpanch (B) Gram Sabha
 (C) Members (D) Mamlatdar
- (15) In which part of India there is more population of people ?
 (A) Group (B) City
 (C) Village (D) Community

- (16) Which is the unit (Ekam) of village society ?
 (A) Family (B) Religion
 (C) Caste (D) Group
- (17) In village society marriage is known as .....
 (A) Religion
 (B) Bandhan
 (C) Sacrament (Sanskar)
 (D) Agreement
- (18) Panchayati structures (Raj) is the new act started in
 (A) 1981 (B) 1989
 (C) 1971 (D) 1966
- (19) On which topic village family is giving importance.
 (A) Power (Right) (B) Tabedari
 (C) Obedience (D) Freedom
- (20) Village family has which another name ?
 (A) Krushi community (B) Krushi gruh
 (C) Krushi pradhan (D) Above all

2 Answer the descriptive questions : (any **one**) **10**

- (1) Give the meaning of rural community mention its characteristics.

OR

(2) Discuss the problems of migrated land labour in short. **10**

3 Answer properly : (any **four**) **20**

- (1) Discuss the structure of gram panchayat in short.
 (2) Explain the concept of "Sarvodaya"
 (3) Explain Role of social worker in rural development
 (4) Mention administrative aspects of municipal corporation
 (5) Explain "Kuarbai's Mameru Yojana"

- 4 Answer in short : (any **five**) **10**
- (1) Give the meaning of Gram Sabha.
  - (2) Mention in short Bhoodan movement
  - (3) Explain the approaches of rural development
  - (4) Whom do sarpanch give resignation letter.
  - (5) Explain the characteristics of gram panchayat in short.
  - (6) Discuss the role of N.G.O. in rural development.
- 5 Answer in one or two sentences : (any **ten**) **10**
- (1) What is the meaning of members gram sabha.
  - (2) Where does panchayat deposit its income ?
  - (3) Who decides the date of first meeting in gram panchayat ?
  - (4) Give the meaning of migration
  - (5) Give the meaning of caste.
  - (6) Give the definition of village.
  - (7) Who are called contract workers ?
  - (8) Panchayati structure has how many levels in Gujarat ?
  - (9) Who had made use of word "Sarvodaya" ?
  - (10) Who receive the resignation of upsarpanch ?
  - (11) What is the duration of social justice committee in Panchayat.
  - (12) Who does not come under the act of Pakshantar.
(Change of party).
-